

PRZEWODNIK DLA CEGLARZY

wychodzi 10 i 25 każdego miesiąca.

(dalszy ciąg „Przeglądu ceramicznego“).

Przedpłata roczna:

10 Kor. — 5 rsr. — 10 mk. — 12 fr.
Prenumeraty mniejszej jak roczna
nie przyjmuje się.

Zeszyt pojedynczy 50 hal.

Redaktor: Inżynier **Karol Rolle.**

Wydawcy: Wład Poturański i inż. Karol Rolle.

Adres Administracji i Redakcyi:

Podgórze, św. Floryana 5.

Cena ogłoszeń wynosi:

za cm.² 6 hal.. Cała strona 20 k.,
1/2 strony 12 k., 1/4 str. 7 k., 1/8 str.
4 k., przy 6-krotnem powtórzeniu
10%, 12-krotnem 15%, 18-krotnem
20%, 24-krotnem 25% opustu.

Treść Nru 5: Państwowa Szkoła ceramiczna we Lwowie. — Sprawozdanie z obrad ankiety w sprawie zmiany wymiarów cegły (ciąg dalszy). — Kronika przemysłowa. — Od Redakcyi. — Ogłoszenia.

Państwowa Szkoła ceramiczna we Lwowie.

Sprawa otwarcia rządowej Szkoły ceramicznej we Lwowie wchodzi zdaje się w fazę urzeczywistnienia. Rząd zniewolony kilkakrotnie ponawianymi rezolucjami Sejmu galicyjskiego, zajął się tą sprawą seryo, i począł zbierać odpowiednie daty i opinie. Zwrócił się w pierwszym rzędzie do Izby handlowych i przemysłowych jako najkompetentniejszych reprezentantek przemysłu w kraju naszym. Między innymi Izba krakowska otrzymała następujące pismo (w tłumaczeniu):

C. k. Ministerstwo handlu l. 3415 Wiedeń 23 stycznia 1903. Do Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie. Sejm galicyjski na sesyi w dniu 12 lipca r. z. uchwalił między innymi następującą rezolucję:

„Wzywa się ponownie c. k. Rząd do założenia wyższego zakładu naukowego dla przemysłu kieramicznego we Lwowie, jako równoważnika za dotychczas nieaktywowany oddział kieramiczny przy rządowej Szkole przemysłowej we Lwowie i w miejsce obecnie istniejącej krajowej Szkoły kieramicznej w Kołomyi“.

Uprasza się Izbę o wyrażenie jaknajrychlej opinii, jakie momenta muszą być wzięte pod uwagę ze względu na interesa przemysłu kieramicznego w Galicyi względnie w okręgu Izby.

Za c. k. ministerstwo handlu

podpisano: *Weigelsperg m. p.*

Izba handlowa otrzymawszy podane tu pismo zwróciła się o opinię w tej sprawie do mnie; opinię tę przytaczam na inem miejscu. Zaproponowałem nadto zwołanie ankiety, celem zasięgnięcia u źródła — u przemysłowców opinii, jak się dla nich ta sprawa przedstawia. W skład tej ankiety — która się zebrała dnia 12 marca zaproszono:

3 reprezentantów przemysłu kaflarskiego;

1 reprezentanta „ garncarskiego;

Treść pisma.

Wiadomości z zakresu
wyrobu:

cegieł, drenów, dachówek,
wyrobów ogniotrwałych,
i kamionkowych,

kafla, porcelany

i wszelkich przedmiotów

z gliny, cementu, wapna,
gipsu, betonu, szkła, ce-
gieł płaskowych, sztucz-
nych mas i t. p.

8 reprezentantów przemysłu ceglarskiego;
2 reprezentantów urzędów przemysłowych.

Niestety sprawa ta wzbudziła w sferach przemysłowych bardzo mało zainteresowania, w ankiecie bowiem wzięło udział prócz członków Izby, trzech reprezentantów przemysłowców keramicznych, a nadto c. k. inspektor przemysłowy p. Zygmunt Kremer.

Sprawozdanie z tej ankiety podajemy za komunikatem Izby:

Dnia 12 marca odbyła się w sali obrad Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie ankieta w sprawie szkół keramicznych. Ankiecie przewodniczył delegat Izby p. Maurycy Dattner. Nader gruntowny i obszerny referat wygłosił dyrektor szkoły keramicznej w Podgórzu p. inż. Karol Rolle. Z punktu widzenia interesów przemysłu keramicznego w okręgu tutejszej Izby handlowej i przemysłowej podniósł referent potrzebę oparcia organizacyji, istniejącej już krajowej szkoły dla przemysłu keramicznego w Podgórzu na całym szeregu specjalnych kursów dla zawodów keramiczno-budowlanych a mianowicie:

- a) Dla majstrów i kiorników dla fabryk dachówek i cegieł;
- b) dla kaflarzy;
- c) dla palaczy w piecach keramicznych i wapienniczych;
- d) dla majstrów w fabrykach wapna, gipsu i cementu;
- e) dla majstrów betoniarskich;
- f) dla odlewaczy form gipsowych i sztukatorów;
- g) dla strzelania skał.

Kursa te trwające krótki przeciąg czasu powtarzane co pewien czas, ułatwiałyby ludziom ubogim możność korzystania z nich a przeznaczone byłyby głównie dla pracowników danego zawodu.

Nadto należałoby zdaniem referenta kreować odpowiednie pracownie doświadczalne przy powyższych kursach, z którychby przemysłowcy odnośni bezpośrednio mogli korzystać.

W dyskusyi, w której zabrał głos przewodniczący oraz pp. Ehrenpreis, współwłaściciel płaszowskiej fabryki dachówek, Piotrowski, inż. zakładów fabrycznych hr. A. Potockiego, Kremer inspektor przemysłowy Bylica, starszy cechu kaflarzy w Andrychowie i inni, podniesiono z pełnem uznaniem dotychczasową działalność szkoły keramicznej w Podgórzu i wyrażono nadzieję, że szkoła przez utworzenie przy niej propo-

nowanych specjalnych kursów przyczyni się w wysokim stopniu do podniesienia krajowego przemysłu keramicznego.

Ankieta w myśl wywodów mojego referatu, oświadczyła się za kreowaniem rządowej Szkoły dla przemysłów keramiczno-budowlanych w Podgórzu, względnie za odpowiedniem rozszerzeniem dziś istniejących krajowych Kursów dla przemysłu keramicznego.

Wobec tego, że Rada szkolna krajowa oświadczyła się za kreowaniem dwóch szkół keramicznych w kraju, jednej w Krakowie, a drugiej we Lwowie, opinia Izby będzie tylko poparciem tej myśli Rady szkolnej i powinna spotkać u rządu przychylnę przyjęcie.

Równocześnie z ankietą krakowską, odbyła się ankieta we lwowskiej Izbie handlowej i przemysłowej w tej samej sprawie. Niestety bardzo skąpe relacye, zamieszczone przez dzienniki nie pozwalają wglądać w motywa wniosku ostatecznego tej ankiety izby program lwowskiej Szkoły obejmował i oddział dla ceglarstwa. Staralem się w moim memoryale dowiedzieć, iż istnienie dwóch szkół ceglarskich w kraju na nasze stosunki jest rzeczą zupełnie zbyteczną, i co najwyżej jedna drugiej — kosztem społeczeństwa opłacającego podatki — robiłaby konkurencyę. Przemysłowcy lwowscy dla swoich kilkunastu cegielni chcą mieć szkołę pod bokiem; owszem. Jeżeli dopną tego zamiaru, życzę im aby z niej rychło korzystali. Smutne doświadczenie udowadnia że za chęciami nie zawsze idą uczynki.

Rolle.

Sprawozdanie

z obrad ankiety zwołanej przez krakowską Izbę handlową i przemysłową

w sprawie zmiany wymiarów cegły.

(Stenogram).

(Ciąg dalszy).

Do 1 m³ murów wraz z otworami z cegły naszej zużywamy przeciętnie 235 sztuk, a licząc jak na obecne stosunki 1000 sztuk po 12 złr. przypada na 1 m³ muru 2 złr. 82 ct. Na 1 m³ muru jak wyżej z cegły o małym formacie potrzebnem będzie na ilości o 33% więcej. Należałoby teraz policzyć jak drogo wypadnie cegła projektowanego formatu. Z informacji udzielonych mi przez obecnych tutaj Panów Producentów przychodzę

do wniosku, że w cenie prawie nie będzie różnicy, ponieważ robocizna zostaje ta sama, a tylko na opale nieco się oszczędzi. Przyjmuję jednakowoż, że będzie różnica w cenie, którą na 8% obliczam, a wtedy potrzebna ilość cegły nowego formatu na 1 m³ muru kosztować będzie 3 złr. 52 ct., czyli o 25% więcej. — Wapna i piasku trzeba 5% więcej. Pozostaje jeszcze robocizna murarska i rusztowanie.

Najważniejszą rolę przy kalkulacji robocizny odgrywa robota murarska. U nas sędzi murarz na 1 m³ 235 sztuk cegieł, w Niemczech o 33 % więcej, a ponieważ manipulacja jest w jednym jak i w drugim wypadku ta sama, przeto do wykonania 1 m³ muru z cegły mniejszej będzie murarz potrzebował o 33% więcej czasu, czyli że robota murarza przedstawi się o 33% droższą. — I gracz będzie droższy, gdyż trzeba o 5% więcej wapna nagradować. — Co się tyczy rusztowania, to znana jest rzecz, że jest ono droższe dla budowli o cienkich murach, aniżeli dla budowli o murach grubszych.

Zestawiając wymienione pozycje pojedyncze, przyszedłem do końcowego stosunku procentowego, który orzeka, że 1 m³ muru z cegły o małym formacie kosztować będzie o 25% więcej.

Mając rezultat powyższej kalkulacji na oku i przyjąwszy, że w przyszłości budynek wystawiony będzie z nowej cegły tak, jak obecnie obowiązujące ustawy budowlane przepisują t. j., że mury najwyższego piętra zostaną na 1½ cegły grubości, mury zaś niższych pięter o ½ cegły pogrubione, w takim razie przedstawia rachunek, że różnica w kubaturze murów takiej budowli w stosunku do takiej samej o murach z cegły dzisiaj używanej wynosi dokładnie 25%. Mamy zatem mniejszą kubaturę o 25%, natomiast droższą także o 25%. Z tego wynika, że później dom kosztować będzie to samo co dzisiaj z tą jednak różnicą, że mury będą o wiele cieńsze.

Jeszcze słowo co do wytrzymałości murów. Mur jest tym silniejszy, im więcej posiada części stałych i im mniej posiada zaprawy. Weźmy naszą cegłę, która jest o 40% większa niż niemiecka i przypatrujmy się naszym murom posiadającym stosunkowo mniej wapna to przecież każdy z Panów przyzna, że mamy ilości stałej w 1 m³ muru o wiele więcej aniżeli w Niemczech, czyli że nasz mur jest o wiele wytrzymalszy aniżeli niemiecki.

Ja doszedłem do przekonania, że dla nas

nowa cegła nie przedstawia absolutnie nic takiego, do czego byśmyśmy dążyć mieli. Nie widzę w niej nic lepszego ani tańszego i dlatego jestem zasadniczo przeciwny wprowadzeniu tego formatu w miejsce naszego dobrego i wygodnego, obecnie istniejącego.

Kaczmarzski. Jakkolwiek zgadzam się co do pewnych zdań z szan. przedmową, to pod pewnymi względami dojdę do innych wniosków. Wiadomo Panom, że w sprawie tej odbyła się w Towarzystwie technicznym ankieta; kwestyę tę poruszano jeszcze kilkakrotnie później, przytaczając wiele szczegółów pro i contra, a dyskusja wyczerpująca zakończyła się uchwałą, że Towarzystwo uznawałoby możliwość zmiany na mniejszą długość i mniejszą szerokość, tj. na 25 i 12½, ale z tem zastrzeżeniem, że cegła ta będzie w takim razie grubsza jak obecnie, że zamiast obecnych 6½ (w praktyce 6¼) przyjmujemy jako minimum 8 cm. Sprawę tak wyczerpująco przedstawioną, można przez coraz większe szczegóły raczej tylko zaciemnić przypadkowymi względami, niż wyjaśnić. Dla mnie momentem rozstrzygającym w tej dyskusji byłoby, że nie ustawy budowlane do cegieł, ale cegły do ustawy się stosują, albo że razem idą w parze. Ustawy budowlane opierają się na wytrzymałości murów, przy uwzględnieniu stosunków klimatycznych. Jeżeli sobie powiemy, że, czy cegła będzie większa czy mniejsza, kubatura będzie zawsze ta sama, to w wielu wypadkach będzie można tak pójść jak p. Hand, który byłby za zostawieniem dzisiejszej cegły. Jeżeli się ustawy nie zmienia, to mur byłby cieńszy, w rezultacie nie będzie żadnej korzyści. Sądzę, że nowa ustawa grubość inaczej wyrazi i nie wszędzie dopuści, aby można brać 1½ nowej cegły, gdzie brano tyleż starej. Dziś już często klimat a często wytrzymałość zmuszają inteligentnego budowniczego, brać większą grubość, niż ustawa każe, bo np. w praktyce cyfry o wytrzymałości się nie zgadzają; w teorii brano doskonałą cegłę, my mamy czasem taką, która nie wytrzyma ciśnienia 5 kg. na cm.² Jeżeli sobie powiemy, że ustawy zastosują się zawsze do wytrzymałości cegieł, to musi być dana ilość m³ w danym budynku, ponieważ m³ z malej cegły jest i musi być droższy od m³ przy dzisiejszym formacie, a więc budowa będzie droższą, a wiedzą Panowie, że jest w interesie ogółu, aby budowano równie dobrze a jak najtańiej. Przy redagowaniu ustaw budowlanych

powinno się na to zwracać uwagę, aby kapitału nie marnowano, bo dla jednostki i dla ogółu jest rzeczą szkodliwą, jeżeli tyle pieniędzy bez podniesienia jakości idzie na przebudowania. Względę klimatyczne, choćby nam pozwolono budować nową cegłą cieńsze mury, zmusiłyby nas do zachowania odpowiednich rozmiarów. Wszystko to przemawia za tem, ażeby zostać przy starej cegle. Ponieważ jednak niektóre argumenty prelegenta są słuszne, a przemawiają za zmianą formatu, dobrze byłoby pogodzić to i chcąc uzyskać korzyść z zmniejszonych rozmiarów a chcąc odszkodować niejako budujących na kosztach przy m^3 — należałoby przyjąć większą grubość cegły, która i ze względów budowlanych i estetycznych byłaby bezwarunkowo lepszą od dzisiejszej. Ruch ten, aby przy budynkach, mających pozostać w cegle bez tynku, używać cegieł grubszych, — panuje obecnie w Niemczech; budynki te nie są tak pstre, mają pewien charakter większej siły i do pewnego stopnia przypominają starsze budowle, które mają dziś taki urok. Przeciwni temu będą zapewne Panowie producenci cegieł, jak twierdzą, z powodu trudności wypalania takiej cegły. Sądzę, że jeżeli ustawa z ważnych i racjonalnych względów grubość taką przepisze, to z biegiem lat produkcyja i technika wyrobu cegieł znajdzie z pewnością sposób, aby tę drobną trudność pokonać. Wiem przecież, że nie tak dawno temu, wyrabiano przy ówczesnych prymitywnych środkach techniki, i to nie opalając drzewem, cegłę żądanej obecnie grubości, tj. 8 cm. Używałem jej nawet z najzwyczajniejszych cegielni, produkujących po umiarkowanych cenach i była zupełnie dobrą. Jeżeli się cegłę dzisiejszą zmniejszy na 25 i $12\frac{1}{2}$ to jakkolwiek jej dodamy grubości, to tak samo wiatr w suszarni a gazy gorące w cegielni do pewnego stopnia, może tak samo, będą się mogły dostać do najwewnętrzniejszych cząstek gliny i wody, jak się dziś dostają. Koszta na m^3 , zwiększone przez użycie grubszej lecz mniejszej cegły, dałyby się może wyrównać ekonomią na zaprawie i robociźnie, a rachunki wyrównałyby się, przy równoczesnem zwiększeniu wytrzymałości. Gdyby się mniej użyło wapna i zaprawy, to z drugiej strony zyskujemy w danym murze na czasie suszenia, również ważny wzgląd na stosunki procentowe i zdrowotne. Jestem albo za zdaniem p. Handla, aby zostawić stary format, albo, aby w razie wprowadzania no-

wego formatu, wskutek nacisku południowych prowincyi, ze względu na nasze stosunki klimatyczne dążyć do jej pogrubienia.

Głoneczyk. Przychyłam się do zdania, że już ze względów klimatycznych nie moglibyśmy się za nowym formatem oświadczyć. U nas się budynków zbyt wielu nie buduje, kapitału i tak dziś nikt chętnie w budowlę nie wkłada. Również i zysk na gruncie nie mógłby nas nęcić, bo grunt ten u nas wcale drogiem nie jest. Popieram wniosek pierwszy i drugi co do grubości 8 cm., ponieważ cegła taka ładnie wygląda. Ze względów klimatycznych jednak byłbym stanowczo za starym formatem, dlatego popieram wniosek p. inż. Handla. Drugi wniosek nie trafia mi o tyle do przekonania, ponieważ sprawia producentom wielkie trudności. Za to byłby mur mniej wilgotny i silniejszy. Nie jestem również za wąskością cegły, bo im szersza miara, tem mur silniejszy.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Kronika przemysłowa.

Warszawa Stan targu cementowego w grudniu 1902. Po rozwiązaniu syndykatu wytworzyła się dążność silnie zniżkowa w cenie cementu. Fabryki pomimo świadczenia bardzo daleko idących ułatwień, nie znajdują zupełnie lub prawie zupełnie zbytu. Ceny są stosownie do pochodzenia cementu 4:32 do 4:80 M. za beczkę.

Syndykat fabryk fajansowych wyrobów powstał w Rosyi; do syndykatu tego przyłączyło się sześć fabryk w Królestwie i dwie w cesarstwie.

Kielce Od dłuższego czasu toczy się rokowania pomiędzy akcyonaryuszami fabryki portlandcementu „Kielce“ i „Firley“ koło Lublina a to nad sprawą objęcia fabryki w Kielcach przez lubelskich akcyonaryuszów. Fabryka w Kielcach powstała w r. 1898 w czasie, gdy już ostygła gorączka budowlana, i gdy już rozpoczęła się stagnacyja w ruchu fabryk cementu. Skutkiem tego, acz wzorowo założona i prowadzona, nigdy w pełnym ruchu nie była, a nawet przez jakiś czas była nieczynną. Kapitał zakładowy jej wynosi $\frac{1}{2}$ mil. rb. W r. 1900 dała ona zaledwie 6700 rb. czystego zysku. Natomiast „Firley“ jest fabryką bardzo znaczną, towarzystwo akcyjne odnośnie założone zostało z kapitałem zakładowym 5 mil. rb. (za rok 1900 dała ona mały zysk, bo 17,977). Przejście fabryki „Kielce“ na własność Towarzystwa akcyjnego „Firley“ ma odbyć się na podsta-

wie skupu akcyi towarzystwa kieleckiego przez towarzystwo lubelskie po cenie 100 za 60 rb

Lubl.

Ulgi podatkowe. Wydział krajowy uwolnił cegielnię parową i fabrykę wyrobów glinianych „Karol“ Maryi Klobasa-Zrenckiej i hr. Stefana Goetzendorf-Grabowskiego w Polance pod Krosnem od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na lat 10.

Od Redakcyi.

Wszystkim prenumeratorom zeszłorocznym rozesłaliśmy ostatni zeszyt (9—12) oraz kartę tytułową i spis rzeczy „Przeglądu Ceglarzowego“. Ktoby jednakowoż przez pomyłkę nie odebrał tego zeszytu, zechce nas kartką zawiadomić, a natychmiast mu go wysłemy.

Kompletne roczniki „Przeglądu“ nabywać można w Redakcyi o ile zapas starczy po cenie:

10 Koron za rocznik I.

6 „ „ „ II.

Prenumeratorowie w Królestwie i Cesarstwie mogą wnosić przedpłatę pod adresem:

Księgarnia E. Wende i Ska w Warszawie.

WP. A. Śmieszek, Oświęcim. Prenumeratę otrzymaliśmy i nra wysłaliśmy. Wymiar normalny czyli niemieckie cegły wypalanej jest:

długość 250 m/m.

szerokość 120 „

grubość 65 „

WP. Stanisław Z. Lwów. Wiadomości tej nie wymyśliłszy ale podaliśmy za innemi pisaniami i na ich odpowiedzialność.

Krajowe Kursa dla przemysłu ceramicznego

w Podgórzu

3—20—1

kształcą dozorców, majstrów i kierowników dla fabryk cegieł, dachówek itp. Kurs dwuletni po 6 miesięcy — nauka bezpłatna — początek kursu 1 października — wiadomość udzieli Dyrekcya.

FABRYKA wyrobów betonowych Jana Rajcherta

Podgórze, ul. Kalwaryjska Nr. 28

wyrabia posadzki cementowe różnego rodzaju, rury, rynny, kamienie studienne, kanały.

Ceny nader przystępne. — Zamówienia na prowincję skutecznie natychmiast. 12—2

Plany i kosztorysy 23—4

na budowę pieców do wypalania cegieł, dachówek, kafli, wapna, gipsu i cementu wszelkich systemów.

Wykonywanie wszelkich budowli

Architekt Eugeniusz Ronka

w Podgórzu (Lwowska 14).

Dra J. Lamberg (tłom. dr. P. Kepler)

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach

do nabycia w każdej księgarni. 9—20—1

Cena książeczki 1-20 Kor., tablicy 1 Kor.

Dyrekcya Gazowni miejskiej

W KRAKOWIE

połącza Sanownej Publiczności znany z dobroci

KOKS GAZOWY

gruby do kuźni i osuszania, łamany na opał, z dostawą w workach plombowanych. Przy zamówieniach przynajmniej 1/4 wagonu (25 Metr. Centn.), **znaczny rabat.**

Smola gazowa (TER)

do utrwalania drzewa, jako to: słupów parkanowych, wiązań mostowych, poręczy, dachów gątownych a także do zalwania szpar w bruku. 24—2

Ceny znacznie niższe. Wiadomość na zapytanie.

6—3

„KAMERA“**Atelier artystyczno-fotograficzne****W KRAKOWIE,****ul. św. Gertrudy L. 24**

(dom OO. Misyonarzy)

oraz

Magazyn przyborów fotograficznych**w Krakowie Hotel pod Różą**

poleca się łaskawym względem.

12—3

BIURO TECHNICZNE**F. LORD, KRAKÓW****ul. Floryańska 55, Telefon 230**

Skład maszyn, narzędzi i artykułów technicznych dla wszelkich gałęzi przemysłu.

Instalacja elektrycznego oświetlenia i przeniesienia siły, plany, kosztorysy i projekty gratis.

Dostarcza: Maszyny parowe, kotły, motory gazowe i naftowe. Kamienie francuskie i krajowe. Walce porcelanowe i stalowe. Pompy i siłkawkki. Węże gumowe i parciane.

Skład i wyłączna sprzedaż oryginalnych rosyjskich olej smarowych firmy S. M. Schibaef & Co. — Oliwę maszynową. Tłuszcz Towota. Zastępstwo firmy F. Reddaway & Co. Ltd. dla pasów oryginalnych Reddaway. Pasy skórzane, parciane i gumowe. Paski do szycia i krupony. Płyty i liny gumowe i asbestowe. Przybory do maszyn (armatury) wszelkiego rodzaju. Liny parciane i druciane. Płótna i papier szmirglowy. Mażnice i oliwiarki wszelkiego rodzaju. Pokrowce nieprzemakalne. Wszelkie armatury dla urządzeń wodociagowych, łazienek i klozetów. Dzwonki elektryczne i przybory do tychże. Papier szybrowy.

Kosztorysy na urządzenie cegielń parowych.**Firma Juliusz Weiss****wie Lwowie Chorążczyzna 17 dom naftowy**

10—11

Jeneralne zastępstwo fabryk:**ROESSEMANN i KÜHNEMANN****Oddział dla kolejek wąskotorowych Artura Koppela****Budapeszt — Praga — Wiedeń,**

poleca: stalowe podkłady pod taczki (Karrdielen), szyny dla kolejek wąskotorowych, wózki do przewozu palonych i świeżych cegieł, obrotnice, zwrotnice, taczki stalowe itp.

Powszechna Wystawa krajowa we Lwowie 1894.
dyplom honorowy c. k. Ministerstwa handlu.

Powszechna Wystawa krajowa w Krakowie 1887.
srebrny medal c. k. Ministerstwa handlu.

Wystawa Przemysłowa w Rzeszowie 1884.
srebrny medal.

Wystawa Jubileuszowa Towarzystwa politechnicznego we Lwowie 1902 zaszczytne uznanie.

Fabryka pasów pędowych IGNACEGO WURMA

w Krakowie ul. Kanonicza L. 18, 24—4

poleca najlepszej jakości pasy z kruponów i skór wołowych po cenie konkurencyjnej. — Fabryka dostarcza pasów: dla c. k. Dyrekcyi kolei państwowych, wiertnictwa, fabryk, młynów, tartaków, cegielń, gorzelń, browarów etc.

Pośrednictwo pracy.

(Cena ogłoszeń w tym dziale wynosi 1 gr. za słowo zwykłym drukiem a 2 gr. tłustym).

Palacz doświadczony 15 lat bez przerwy
w jednej fabryce zajęty,

poszukuje zaraz posady

Wiadomość: dla Stanisława Barana w Redakcyi.

Egzaminowany maszynista

przez kilka lat zatrudniony w fabryce dachówek

poszukuje zaraz posady.

Wiadomość: dla Stanisława Oleksy w Redakcyi.

Wydział pośrednictwa pracy

przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie

(Krakowskie przedmieście 66)

ogłasza o wakującej posadzie dla:

Technika z kapitałem 6000 rub. do
zarządzania cegielnią, z udziałem w zyskach.

4—

Maszynista

od lat kilku czynny w fabrykach dachówek
i cegieł, mający kilkunastoletnią praktykę
w rozmaitych fabrykach

poszukuje zaraz posady.

Wiadomość N. N. w Redakcyi.

Egzaminowany Maszynista

zarazem zdolny ślusarz i monter od lat
kilkunastu czynny w rozmaitych przedsię-
biorstwach: w gazowni, fabryce maszyn,
cegielni i przy wodociągach,

szuka posady zaraz.

Chlubne świadectwa. — Wiadomość: dla
Leopolda Latowickiego w Redakcyi
„Przewodnika“.

Drukarnia W. Poturałskiego

w Podgórzu, Rynek gł. Nr. 4,

poleca się względem Szanownej Publiczności.

Józef POKRZYWNICKI i S-ka

WARSZAWSKA FABRYKA SZKLIWA

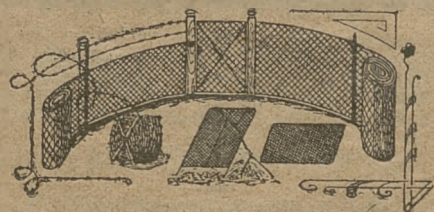
(GLAZURY)

na wszelkiego rodzaju wyroby ceramiczne.

Wyrabia:

Szkliwa na piece białe i majolikowe w różnych kolorach i wszelkiego rodzaju szkliwa na ceramikę budowlaną.

Buduje, urządza i w ruch puszcza **Fabryki pieców** zwyczajnych, berlińskich i majolikowych. 1-24-5

FABRYKA SIATEK

mebli, konstrukcyi żelaznych
i wyrobów ornamentalnych kutych

J. Gorecki

Kraków, ul. ś. Wawrzyńca 26,

wykonuje wszelkie roboty w zakres powyższych fabrykatów wchodzące.

Cenniki odwrotnie przesyła

Ceny przystępne.

Terminu ściśle dotrzymuje. 24-5

Dom techniczno-handlowy

BRAND i S-ka

Kraków, Szewska 13 (telefon 473)

POLECA

WSZELKIE MATERIAŁY DLA CEGIEŁ PAROWYCH

jakoto: oleje maszynowe i cylindrowe, pasy, uszczelnienia, narzędzie, papier szybrowy itp.

Kosztorysy na całkowite urządzenie cegieł parowych.

Cenniki ilustrowane na żądanie. 5-24-5

„CHEMIK POLSKI“

czasopismo poświęcone wszystkim gałęziom chemii teoretycznej i stosowanej.

Warszawa, ul. Marszałkowska 118.

Prenumerata:

rocznie 10 rs., półrocznie 5, kwartalnie 2-50.

KOPALNIA i FABRYKA GIPSU

FR. LENERTA W KRAKOWIE

zastępujący również najlepszą fabrykę węgierskiego gipsu na Galicję, poleca: 3-3

Nr. 1. F. A. najprzedniejszy 100 klg. 8 Kor. 30 h. — Nr. 1. F. M. najtrwalszy modelowy specjalnie dla fabryk dachówek i kaflarń 100 klg. 8 Kor. 30 h. — Nr. II. taki sam tylko grubiej mielony 7 Kor. — Nr. III. stukaterski do odlewu węgierski 4 Kor. 60 hal. — Nr. IV. stukaterski do odlewu podgórski 2 Kor. 90 h. — Nr. V. murarski do fasad i sufitów 2 Kor. 10 hal. za 100 klg. z workiem, Skład Sławkowska 6. lub kolej w Krakowie, zaś loco kolej Podgórze-Płaszów: 10,000 klg. murarskiego wraz z workami Koron 180. — Surowy Alabaster w bryłach 10,000 klg. Koron 75; surowy mielony nawozowy złotawy bez worków Koron 90, szary mielony Koron 80.

Redaktor odpowiedzialny: Inżynier Karol Rolle.

„Architekt“

miesięcznik poświęcony architekturze, budownictwu i przenysłowi artystycznemu.

Prenumerata roczna: 20 kor., 10 rs., 20 mk., 30 fr.

Adres: Kraków, Wolska 36.

Do nabycia w Redakcyi „Przewodnika“:

Józef Leski: Glina i wyroby z niej. Cena 60 hal.

Jan Lombardo: O działaniu kwasu węglowego na cement. Cena 40 hal.

Przegląd ceramiczny rocznik I. Cena 10 Kor., rocznik II. cena 6 Kor.

Oraz dzieła we wszystkich językach dotyczące techniki ceramicznej, wyrobu wapna, cementu itp.

Wysyłka za pobraniem pocztowem lub za poprzedniem nadesłaniem gotówki.

Druk W. Poturskiego w Podgórzu.